

Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.
Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/1.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1 dinar.
Cena: za 1 mesec 4 Din, za 1/2 leta 12 Din, za 1/3 leta 24 Din;
za inozemstvo 6 Din (mesečno). — Inserati po dogovoru.

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo Jugoslovanske
tiskarne, Kolportajni oddelek, Poljan-
ski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

»Razbijači delavskih vrst«.

Pod tem naslovom nas zadnji »Delavsko-kmetijski list« obdelava zaradi tega, ker sklicujemo kongres krščanskih socialistov ter nam očita, da razbijamo s tem enotno fronto delavskega ljudstva. Mi smo o tem, kdo ruši in onemogočuje enoten nastop delavstva, že svoj čas precej obširno govorili. Zdi pa se, da se bomo morali na to polje še večkrat povrniti, ker voditelji naših komunističnih in socialnodemokratskih organizacij ne razumejo, oziroma nočejo razumeti našega dela in njegovega namena ter se rajši borijo proti nam namesto, da bi se vzajemno z nami borili proti kapitalizmu.

Da si olajša svoje delo, nas »Delavsko-kmetijski list« najprej vrže v en koš s SLS, čeprav dobro ve, da je SLS politična stranka vseh stanov, JSZ, DZ in KM pa so samo organizacije delavstva in tistih malih ljudi, ki živijo pretežno le od svojega osebnega zaslužka. Na to pravi, »da je ravno SLS mnogo pripomogla do današnje reakcije v Jugoslaviji«. Ne bomo presojali, ali je kdo popolnoma brez sleherne krivde na tem, kar se danes pri nas godi, ali ne. Mi se ne bi branili niti, če bi »Delavsko-kmetijski list« očital nam in našim organizacijam, da smo sokrivi sedanje reakcije v naši državi. Dobro se zavedamo, da smo tega, kar se pri nas godi več ali manj sokrivi vsi, če ne drugače pa zaradi tega, ker nismo storili vsega, da bi ta razvoj preprečili. Toda, če že ne odklanjamo od sebe sleherne krivde, tedaj moramo, da bo slika popolna, prav odločno povdariti, da tudi naše komunistične delavske organizacije nikakor niso najmanj krive, da se naše delavstvo nahaja danes v tako slabem položaju. Če je kdo v delavskih vrstah dolžan trkati na svoja lastna prsa zaradi tega, ker ni dovolj branil delavskih koristi, tedaj so to prav gotovo ravno tovariši okrog »Kmetijsko-delavskega lista« in pa v njihovih tovariških socialističnih organizacijah. Koketiranje z liberalnimi kapitalisti, ki imajo pri nas odločilno besedo in pa nepremišljeno zapeljevanje delavstva v brezupno borbo z njimi tam, kjer bi se s pametnim nastopom dalo vsaj nekaj zanje izvojevati, to so najtežji grehi materialističnih delavskih organizacij in eden najvažnejših vzrokov, da je delavstvo pri nas danes tako potisnjeno ob stran.

Zato pa naj gredo naši tovariši okrog »Kmetijsko-delavskega lista« lepo sami vase in naj dobro presodijo, kako so oni branili delavske interese. Premisljijo naj, ali niso zagrešili pri tem naravnost usodnih napak. Če bodo to storili in pošteno uvideli, kar uvideva danes že vsak trezen človek, potem bodo prenehali mamiti naše delavstvo s praznimi nadami na bližnjo socialno revolucijo in popolno zmago našega domačega delavstva nad razvijajočim se kapitalizmom v Jugoslaviji. Potem se bomo tudi lahko našli v tovariškem boju, da izvojujemo vsaj tisto, kar bi se v bližnji bodočnosti tudi dalo izvojevati.

Glede očitka, da cepimo delavske vrste, moramo ponovno povdariti sledeče:

Če je naše delavstvo kje razcepljeno in razdrobljeno v male brezpomembne frakcije, tedaj velja to brez dvoma za delavske organizacije materialističnega svetovnega naziranja, tedaj to velja za naše komunistične in materialistično-socialistične organizacije. Napravite najprej tu red. Združite najprej tu, kar se združiti da in kar spada nujno skupaj, potem pa bomo lahko govorili o resnično enotnem nastopu vsega našega delavstva, kjer in kadarkoli bo šlo za čisto delavske zadeve.

Dokler pa v vaših lastnih vrstah ni enotnosti, dokler je na vaši strani vse razdrobljeno in razbito, tako, da si noben kapitalist v naši državi ne bi mogel večje razcepljenosti želeči, toliko časa ne iščite pezdinje v našem očesu, marveč izderite najprej bruno iz svojega lastnega očesa! Mi nismo delavskih vrst nikdar in nikjer cepili. Da, reči smemo celo to, da smo samo iz gole discipline, samo zato, da ne bi jemali delavstvu zaupanja v njegovo lastno moč, da ga ne bi demoralizirali, držali skupaj in šli združeni v boj s komunističnimi in socialističnimi organizacijami celo v slučajih, ko je bilo upanje na primeren uspeh več kot dvomljivo. To je bila za nas žrtev, kakoršne ne bi mogli velikokrat prenesti in kakršna se da opravičiti samo s tem, da bi tudi s popolnoma odkritim nastopom, kjer bi delavstvu naslikali brezupnost njegove, takratne borbe, le malo ali nič ne koristili k stvari sami. Ne prihajajte torej z očitkom, da mi cepimo delavske vrste, ko imate sami na vesti veliko težji greh.

Če »Delavsko-kmetijski list« pravi, da se delavstvo ne bi smelo ločiti po veri, ampak se mora brez ozira na vero in narodnost zbrati v enotnih strokovnih organizacijah, kot so tudi vsi podjetniki združeni v Zvezi industrijev, tedaj ima deloma, toda le deloma prav. Kapitalisti so v resnici združeni brez ozira na svojo vero in nevero v enotni organizaciji. Na ta vzgled smo tudi mi neštetokrat opozarjali. Toda nekaj razlike med industriji in delavci pa je vendarle. Industrijev ne potrebuje za to, da doseže kot kapitalist svoj cilj, nobene vere. Njegova kapitalistična vera je profit in če ima dovolj kapitala in pa potrebnih sposobnosti, potem lahko doseže svoj kapitalistični cilj tudi, če je popoln brezverec.

Pri delavcih pa je po našem globokem prepričanju stvar nekoliko druga. Tu igra vera v Boga veliko, reči smemo odločilno vlogo. Delavec sam zase je siromak in njegova moč obstoja le v organizaciji. Organizacija pa bo služila zares svojim članom in ne le posameznim njenim voditeljem samo tedaj, če bo vladal v nji duh globokega prepričanja, da imamo nad seboj Sodnika, ki bo tirjal od nas račun o vsem našem delovanju. Kjer tega ni, tam so delavske organizacije le golo sredstvo za to, da si nekateri poedinci, agitatorji in delavski voditelji pomorejo na ramah svojih sestradanih tovarišev do velike moči in s tem do velikega premoženja. V organizaciji, kjer ni globokega verskega

prepričanja, tam se slučajni različnih kristanov ponavljajo ne le od rodu do rodu, marveč pogosto od odbora do odbora, njihovi člani pa ostajajo venomer sužnji kapitala. To nam potrjuje zgodovina marksističnega delavskega gibanja po celem svetu in če kdo ne veruje v resničnost naših izjav, naj se da poučiti o tem, kar dokazuje dosedanja življenjska izkušnja, pa bo moral priznati, da imamo prav.

Zato ni res, da naj se delavstvo ne loči po veri in neveri. Ravno narobe, edino prav in nujno potrebno je, da se strne v enotno fronto vse tisto delavstvo, ki so mu verska načela vodnik v njegovem življenju. Zakaj, edinole organizacije tega delavstva so sposobne biti kvas, iz katerega bo zrastle močna in zares zmage sposobna delavska organizacija.

Mi dobro vemo, da bo v taboru materialističnih delavskih organizacij stalo še dolgo, dolgo, veliko število našega delavstva. Mi tudi radi priznamo, da je prav in potrebno, ako se vse tisto delavstvo, ki ne spada v naše vrste, strne na drugi strani v enotno organizacijo. Ali ravno tako dobro vemo, da so edino le ideje našega krščanskega socializma tiste, ki morejo povesti delavstvo do njegove končne zmage v boju za pravico. Mi dobro vemo, da čaka ta naloga edino le nas in naše organizacije in da bo ostala nerešena, dokler je ne bodo rešili zares pošteno idealni in globoko verujoči krščanski socialisti.

Da pa si teh vzgojimo, da jih kolikor mogoče veliko pridobimo, zato sklicujemo svoj kongres krščanskih socialistov. Če bi bilo tovarišem pri »Delavsko-kmetijskem listu« zares na tem, da se naša delavska fronta ojači, če bi jim bilo zares na tem, da našemu delavstvu pomagamo v njegovem boju proti kapitalizmu, tedaj bi morali naš kongres pozdraviti, želeč mu, da bi na njem dobili krepkega vrstnika za skupni boj proti skupnemu nasprotniku kapitalizma. Ker pa jim je naš kongres le trn v peti, je to samo dokaz, da jim je več za njihovo strankarsko moč, kot pa za resnično dobrobit delavstva.

I. kongres krščanskih socialistov.

V uvaževanje. Ker so poročila in navodila, ki izhajajo pod to rubriko za naš kongres zelo važna in edino merodajna, ker jih izdaja pripravljalni odbor za kongres, apeliramo na vodstva skupin in zaupnike, da ta poročila in navodila pazno čitajo in dosledno izvrše. Uspeh našega kongresa in številna udeležba je odvisna od zanimanja in pravočasnih priprav med agitatorji po vseh naših organizacijah med članstvom in našimi prijatelji. Vse zadnje številke »Pravice« in tiste, ki še izidejo pred kongresom, dobro shranite in pri vseh sejah, sestankih in razgovorih pregledajte, kaj še niste izvršili. Le kratek čas nas loči od dneva, ko se zberemo v Ljubljani, zato delajmo brez odpora.

Polovična vožnja. Glede polovične vožnje, katera bo veljala za vse ude-

ležence kongresa v dneh 6., 7. in 8. junija na vseh železnicah, še sledeče: Vsak udeleženec naj si kupi vozni listek do Ljubljane in naj ga pusti na vstopni postaji žigosati na zadnji strani z mokrim žigom. Te vozne karte se v Ljubljani ne smejo oddati, ker veljajo za nazaj s potrdilom o udeležbi, katero se bo dobilo na kongresu. To naj se pojasni vsem udeležencem!

Prireditve, izleti itd. naših organizacij naj ta dan 7. junija t. l. odpadejo in se prelože. Uplivajte tudi na druga društva, da se ozirajo na naš kongres. Na vse članstvo in naše pristaje pa apelirajmo, da se udeležijo v prvi vrsti ta dan kongresa v Ljubljani, tudi če bi se vršila kje prireditve društva, h kateremu mogoče pripadajo kot člani. Pokažimo disciplino!

Inserati za kongresno številko. Nekaterim zaupnikom in skupinam smo poslali okrožnico in cenik za nabiranje inseratov za »Pravico«, ki izide povečana ob priliki kongresa. Nujno prosimo zaupnike, da gredo takoj na delo, naberejo inserate in nam jih vsaj tekom prihodnjega tedna pošljejo na upravo »Pravice«, Jug. tiskarna v Ljubljani. Denar naj se obenem pošlje po položnici. Obrnite se tozadev na trgovce in obrtnike. Obenem porabite priliko za nabiranje novih naročnikov. Glas »Pravice« mora prodrati povsod.

Kongres se vrši v veliki dvorani hotela »Union«, pri franciški cerkvi; pred vhodom v dvorano se bodo delila potrdila o udeležbi za polovično vožnjo.

Shodi in sestanki naj se vrše pri vseh skupinah 24. in 31. maja, na katerih naj se predvsem obravnava naš kongres. Ti sestanki naj bodo predvsem agitacijski. Razgovorite se o podrobnostih glede odhoda itd. Udeleženci se morajo pripeljati s prvimi jutranjimi vlaki, ki bodo pomnoženi z vozovi. Udeleženci iz okolice naj bi prišli korporativno. Na vlak vzemite s seboj zelenje, cvetje in zastavice.

Člani, članice in somišljeniki, ki bi se našega kongresa vsled zaposlenosti ne udeležili, naj se oddolžijo z agitacijo za udeležbo med drugimi.

Splošna naročila skupinam in zaupnikom. Nabiralne pole za prispevke smo poslali in prosimo, da se nabrane vsote čim prej pošljejo po položnicah, izpolnjene pole pa vrnejo.

Plakate, katere prejmejo skupine, obesite na vidno mesto. Vabila, ki jih pošljemo, razdelite vsa.

Poročila, koliko udeležencev bo iz posameznih krajev, nam nemudoma pošljite.

Rokopisi (članki) za kongresno številko »Pravice« naj se pošljejo vsaj do konca prihodnjega tedna.

Slike, kakor smo zadnjič poročali, sprejemamo le še prihodnji teden, to je do petka 22. maja.

Pripravljalni odbor.

Agitirajte za »Pravico«!

! Član, ki hoče kupiti ceno in dobro oblačilno blago, naj si ogleda zalogo !
v Konzumu, Kongresni trg 2

Jugoslovanska strokovna zveza.

Iz centrale.

Iz glavnega tajništva JSZ. Vse zveze, skupine in posamezne člane opozarjamo, da pisma, ki jih pošiljajo centrali, točno naslovijo na: Stari trg št. 2/I., in pisma važnejše vsebine ali dokumente pošiljajo priporočeno. — Opozarjamo tudi na sklep zadnje seje vodstva, naj se spomenice ali druge vloge Jugoslovanskemu klubu v Belgradu ali posameznim ministrstvom pošiljajo le preko glavnega tajništva JSZ, kateremu naj se obenem pošlje prepis. To je zelo važno radi tozadevne evidence. V nasprotnem slučaju ne moremo prevzeti urgence ali odgovornosti za pravilno rešitev in uspeh.

Mariborsko okrožje JSZ.

Občni zbor okrožja se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. ob 8. uri dopoldne v navadnih prostorih. Skupine naj pošljejo svoje zastopnike. Centrala v Ljubljani pošlje svojega zastopnika.

Strokovna zveza rudarjev.

Trbovlje. Občni zbor Jug. strok. zveze rudarjev se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. ob 10. uri dop. v prostorih I. del. konz. društva. Vse skupine pozivamo, da pošljejo sigurno svoje delegate, ker se bo sklepalo o raznih zadevah. Jugoslovansko strok. zvezo bo zastopal glavni tajnik.

Državni cestarji.

Spomenica. Po sklepu izrednega občnega zbora društva je bila poslana gradbeni direkciji v Ljubljani naslednja spomenica državnih cestarjev Slovenije, katera je bila v prepisu poslana v vednost in ravnanje ministru za javne gradbe: Štev. 61/25. Gradbeni direkciji v Ljubljani. Podpisano društvo predlaga soglasni sklep občnega zbora z dne 10. t. m. p. n. naslovu in prosi uvaževanja in gotovega ugodnega rešenja kakor sledi: 1. Ker se dogaja, da se ne dovoljuje pri posameznih sekcijah drž. cestarjem dopust, kakor ga predvideva za iste zakon o drž. civilnih uradnikih, prosijo prizadeti Gradbeno direkcijo v Ljubljani, da tozadevno potrebno naroči vsem gradb. sekcijam v Sloveniji, da upoštevajo zakon in pravice drž. cestarjev. 2. Ker je pričakovati, da se bo zopet letos s 1. junijem zahtevalo od drž. cestarjev pri pos. gradb. sekcijah 10 urno delo, prosimo, da gradb. direkcija ukrene tozadevno pravočasno vse potrebno, da se izvaja 8 urni delavnik, ki je v državi Srbov, Hrvatov in Slovencev zakonito priznan, pri vseh sekcijah v Sloveniji. Zadnja zahteva je še poleg tega stvarno uteme-

ljena s tem, da mora cestar opravljati svoje delo v vsakem vremenu in to ob pekočem solncu v oblakih prahu, kakor ob deževnem vremenu. Ta spomenica se pošlje v prepisu tudi po narod. poslancih g. ministru za javne gradbe. Upajoč gotovega upoštevanja teh stvarnih in utemeljenih prošelj, prosimo ugodno rešitev in odgovora na društveno pisarno v Ljubljani, Stari trg 2/I.

Novo načelstvo. Na seji 17. maja se je odbor konstituiral sledeče: Kunc Franc, Školljica, predsednik; Trkman Alojz, Gornji Logatec, podpredsednik; Trošt Anton, Grosuplje, blagajnik; Gajšek Ivan, Ljubljana, strokovni tajnik; Bajec Matija, Domžale, odbornik. Namestniki so: Deršek Ivan, Celje; Urbančič Fran, Gor. Logatec; Benčina Franc, Stražišče; Strajnar Ivan, Novo mesto; Drinovec Franc, Stražišče. V nadzorstvo društva so izvoljeni: Jošt Franc, Naklo; Knep Josip, Grosuplje; Arhar Janez, Logatec. — V prvi seji so se rešili došli dopisi, sklenilo se je prirediti večkrat sestanke skupin in razviti tudi agitacijo med tistimi nezavedneži, ki še stojijo organizaciji ob strani. Dalje se je sklenilo, da se v letošnjem poletju napravi izlet za celo društvo na Brezje. Dan se pravočasno objavi. Obravnavalo se je vprašanje dela na oddaljenih progah in nekatere druge zahteve, k čemer se je zavzelo stališče. Preišče se tudi slučaje nekaterih upokojencev ali še dobe pokojnino.

Nova skupina. Ustanovila se je nova in zadnja skupina v Sloveniji drž. cestarjev v Prevaljah za Mežiško dolino. Novim članom ključemo: Dobrodošli v našem društvu, tovariši Korošci! Vztrajajte vedno neomajno z nami v borbi za pravice in lepšo bodočnost!

Društvo slovenskih organistov.

Odbor Društva organistov in glasbenikov v Celju je imel 20. aprila svojo II. sejo s sledečim sporedom: 1. Poročilo društvenega delegata o konferenci pok. zavoda; 2. plačevanje zaostale članarine; 3. slučajnosti. — Pokojninski zavod je pred kratkim razpravljal na konferenci o pokojninskem zavarovanju organistov ter k tej konferenci povabil tudi našega delegata Fr. Klančnika in tov. Fr. Jarha. Ker se radi boleznimi seje nista mogla udeležiti, bo o tej konferenci poročala »Pravica« v eni prihodnjih števil. — Odbor je rok za plačevanje članarine sklenil podaljšati do 1. julija t. l., da imajo člani tako priliko isto v obrokih poravnati. Kdor nima položnice naj jo naroči. Izstopil iz društva je g. Ocvirk Iv., organist v Sinju; baje je preveč oddaljen od Slovenije. — Dalje se zaradi odsotnosti nekaterih odbornikov razprava o ureditvi štolnine preloži na prihodnjo sejo.

Društvo diplomiranih babic.

Iz revirjev nam prihajajo pritožbe, češ da se tam babice kar trgajo za porode, seveda se pri temu češče zgodi, da dobi ena vse porode, druge pa malo ali pa nobenega. Odbor v takih slučajih ne more ničesar ukreniti. Odbor popolnoma nič ne briga, ali ena babica opravi deset porodov ali pa nobenega. Obenem pa apelira na vse včlanjene babice, da gredo druga drugi na roko. Vsaka babica rada zasluži nekaj. Družimo se in pomagajmo si same, drugi nam ne bodo. Nadejamo se, da novih pritožb ne pride več. Če se drugi stanovi lahko podpirajo med seboj, zakaj bi se me babice ne mogle.

Važno.

Važno. V »Jutru« z dne 16. maja poroča ing. Dekleva, da se pričakuje v Franciji na jesen velika kriza in brezposelnost, na katero opozarja delavstvo v domovini, da naj se nikar ne podaja v Francijo iskat zaslužka. One delavce pa, ki so se na njegovo vabilo naselili v Franciji pa opozarja, naj si prej ko mogoče vsak prihrani 200 frankov in se vrne v domovino. S tem pravi ing. Dekleva, da odklanja vsako odgovornost v bodoče. in se sploh noče več zanimati za delavstvo. — Komentarja k tej izjavi ing. Dekleve menda ni treba, naj si ga napravi vsak sam, delavstvo pa naj v bodoče raje sledi nasvetom poštenih voditeljev delavstva in svojim strokovnim organizacijam. Naše tovariše v Franciji, naročnike »Pravice« pa nujno prosimo, da nam stalno in objektivno poročajo o položaju na Francoskem, da bo naše delavstvo, osobito brezposelno, vedelo se prav ravhati. Izkušnja namreč potrjuje naše prepričanje, da hočejo podjetniki imeti vedno veliko delavskih moči na delavskem trgu, katere lahko potem kupujejo po poljubnih sramotnih cenah.

Obč. odbor v D. M. v Polju — razpuščen.

Veliki župan ljubljanske oblasti, g. dr. V. Baltič, je z odlokom z dne 16. maja 1925, br. 6876, temeljem občinskega reda § 99 razpustil občinski odbor v D. M. v Polju pri Ljubljani in imenoval mesto njega 9 člansko gerentstvo, v katerem je le en pristaš SLS. Predsednik gerentskega sosveta je upravitelj državne umobolnice na Studencu, pristaš Orjune, sicer pa povsem nepoznana dobričina, in se ljudstvo naravno zelo zanima, kako bi utegnil ta začasni gospod general voditi barko poljske občinske komunalne politike.

Oblastveno-utemeljevanje razpusta, navedeno v odloku, je povsem ničevno in zadeva, kolikor je stvarno, bivši občinski odbor, za katerim je bilo skoro izključeno v redu prevzeti občinske posle. Vzrok razpustu tiči drugje.

Odkrito povedano: Mi smo razpust tega odbora pričakovali že dalj časa iz dveh razlogov: Prvič je razpuščanje avtonomnih občinskih odborov sedanjemu buržuazno-centralističnemu režimu lastno. Gospoda ljubljanski in mariborski veliki župan sta tekom zadnjih osmih mesecev razpustila toliko občinskih odborov v Sloveniji, da bomo imeli kmalu več režimskih občinskih gerentov kakor od ljudstva izvoljenih županov. Ozrmo se samo okrog sebe: Ljubljana, Grosuplje, St. Vid nad Ljubljano, D. M. v Polju. Na ta način pobijajo režimski hlapeci »klerikalnega« zmaja. Svobodno jim! Ali vedo naj: Čim dalj časa bodo divjali nad ljudstvom, tem hujši bo obračun z njimi! Ko pride pravi hip in čas, bo delovno ljudstvo pomedlo z nasilneži. — Drugič smo videli intrigantsko zaplotno delo poljskih samostojnežev, žerjavovcev in — komunistov. Ti so dosledno bojkotirali redno delo v občini, klečeplazili sramotno pred sedanjimi mogotci in liki Judež Iškarijot iskali ugodnega trenutka, da izdajo svoje, od ljudstva izvoljene tovariše za 30 srebrnikov. Sedaj pa, ko je njihovo izdajalsko delo dokončano, jih je samega sebe sram. Kot politični cuki hodijo temna pota in izjavljajo, da niso zadovoljni s tem, kar se je naredilo. Zlasti so nezadovoljni z osebo gerenta; kajti vsak izmed Judežev je računal na to mesto. Toda tudi v D. M. v Polju se je uresničil stari rek: Izdaja pride oblastniku prav, izdajalec pa tudi on sovraži. In tako je g. Baltič šel in postavil za gerenta čisto drugo osebo kot so izdajalec želeli.

Samostojneži, SDSarji, zlasti pa komunisti, ti patentirani odreševalci proletarijata, pa naj vedo, da bodo organizacije SLS, zlasti pa »Okrajna delavska zveza« v D. M. v Polju v polni meri izvršile svojo dolžnost. Kdor seje veter, žanje vihar.

Občinski zastopi niso za strankarsko-politične boje. V njih je treba gospodariti in delati. Sedanja večina se je tega zavedala in se po tem tudi ravnala. Ker je pa bila ta večina izraz volje delovnega ljudstva, je morala nasilno iti. To je pravi in edini vzrok razpusta. Delovno ljudstvo naj gara, strada in drži jezik za zobmi. Komandirati pa morajo v občini, deželi in državi le hlapeci buržuazije, ki žvižga na zakone, ljudsko voljo in na ljudske pravice. Toda organizirano ljudstvo bo prej ali slej strlo nasilne okrove in nagnalo svoje zatiralce.

Razpuščen občinski odbor se je sestel k zadnji seji v nedeljo 17. maja. Izdajalec so se poskrili; seji je pri-

Čemu mečeš proč denar? Ali ne veš, da ima Konzum konkurenčne cene in dá poleg tega še 3% popust! Svoji k svojim!

Franc Herwig:

Father Big-Beck.

(Nadaljevanje.)

Vse pleme pa je imelo komaj sto bojevnikov, in Bernard jih je vprašal, ali ne nudi rezervacija, v kateri so živel, dovolj pašnikov in njiv? O, več kakor to, rezervacija bi mogla preživiti desetkrat toliko mož. Ni jih bilo lahko pripraviti do tega spoznanja, in zadovoljili so se le, ko jim je Bernard obljubil — in po ameriških postavah jim je smel to obljubiti — da jim hoče v trenutku, ko bi bila zemlja premajhna, pridobiti neomejenih krajev. Ta čas, to je seveda vedel, ne bo prišel tako kmalu; nikdo ni delal, vse je pohajkovalo leno naokoli in zvečer je bil nastavljen sod brandyja, vlada je zato skrbela. In tako je sklenil Bernard napasti najprej najzlobnejšega sovražnika, ki je bil hujši kakor nevera in malikovanje. Ali bi imeli radi konja, kateremu bi žvižgalo pri vsakem dihlanju in ki bi klecnal pri vsakem koraku? Tako torej, želeli so imeti zdravega konja, in drzno je postavil Boga na mesto Indijancev in konje na njihova mesta, in takoj so razumeli in se smehljali. Seveda pa premišljevalna primera ni posebno zajela, moral jim je priti s prijemljivimi stvarmi. »Uthane, zapestnice, vratne verižice za vaše žene, hleb, sladkor, dobro meso — da vam gre na smeh,

ako vas vprašam, ali bi hoteli vse to imeti. In da bi vas rdeči bratje v vseh teritorijah zavidali, da celo beli možje, ki gledajo sedaj na vas prezirno?« Da, to bi radi imeli. In Bernard je začel v znoju in trudu svoje praktično delo, vihtel je sekiro, vodil je plug, izdal je svoje zadnje dolarje, da bi jim sploh enkrat pokazal, kaj moremo zaslužiti; vzpodbujal jih je, naj gojijo zopet svoje stare igre, da bi dvignil njihovo telesno zmoglost, in ker so mu nekateri uvidevnejši prav kmalu prišli v pomoč, in ker ni izostal blagoslov sv. zakramentov, ki jih je dobro premišljeno delil v vedno večji meri, se je začelo počasi, počasi spreminjati lice naselbine. Stari sicer se niso dali spreobrniti, v mladih je pa zažarela božja iskra, in posebno otroke, seme bodočnosti, je hvaležno vagal v roki.

Tako je prešlo leto, prišla je zima s silnimi zameti in v zasneženi vasi je zadonelo glasnejše in mirnejše božja beseda. Spomladi je ustanovil Bernard z najboljšimi družinami trgovsko družbo in je kupil malo čredo ovac, kajti vedel je iz priložnostnih obiskov v vojaški postaji, kako visoko je stala volna v ceni. In ko je prešlo leto od njegovega prihoda, je prijezdil v vas nekega dne mož, ki je vprašal, kje je »Father«; Bernard ga je sprejel in zaslišal, da je negotova vest o njem prodrila že v pokrajino, in da je farmerjeva žena, Nemka s Porenja, trobila svojemu možu v ušesa, dokler ni odjezdil k duhovniku. S seboj naj ga

pripelje, ker je že leta bolana, in hrepeni po božji besedi. Skoro ni treba povedati, da je Bernard odjezdil z njim. Pot je držala preko reke Shoshone, poltretji dan na sever, tja do gor »izgubljene reke«; tam je našel na dobro vpeljami farmi bolno ženo, podelil ji zakramente in ker je bilo v družini devet otrok in njen mož, ki je videl svojo ženo vso v sreči, bil za to, je učil Bernard tudi otroke v zveličavnih modrostih. Globlje v gorah, ob Lososovi reki, je slišal, so tudi še stanovali katoličani, raztreseni tuintam, in zopet se je podal Bernard Brinkmann na pot, da bi poiskal izgubljene ovčice in jih zopet pripeljal Gospodu. Tja v jesen je ostal v onih krajih, potem šele se je vrnil k svojim Indijancem, je bil radostno pozdravljen in je videl, da napreduje delo ozdravitve. Okolnost pa, ki je odločila njegovo zmago, je bila sledeča:

Mladenič z imenom Puhač je spadal od začetka k njegovim najboljšim gorečim učencem; njegova strastna želja po učenju je bila ravnotako velika kakor njegova pobožnost, in tedaj je na koncu dolgega razgovora — vršil se je v bajti iz desk, ki je služila za cerkvico — dejal Puhač odločno, če je res, da ljubi Bog svoje rdeče otroke ravno tako kakor svoje bele, potem bi morali biti na svetu tudi rdeči duhovniki. Poglavar ga je prekinil, ne brez grenke razdraženosti, in pokazal na primer vlade, ki ne jemlje nobenega rdečega moža v katerokoli uradno službo; in to so samo ljudje,

sostvovala samo večina. Bivši župan Kukavica je prečital odlok o razpustu, nakar je tov. Lajovic prečital stvarno protestno resolucijo zoper razpust, v kateri pobija vsa uradna »utemeljevanja«. Resolucija je bila sprejeta enoglasno in poslana na merodajna mesta. V nedeljo, dne 25. maja pa priredi Okrajna delavska zveza D. M. v Polju po prvi sv. maši v ljudskem domu javen protestni shod, kjer bodo volivci povedali, kako sodijo o razpustu, samostojnejših, »demokratih« in o — komunistih.

Mi se ne bojimo ničesar in nikogar: Občinski odbor v D. M. v Polju je bil eden najboljših v Sloveniji. Delal je dobro in pravilno. Razgnalo ga je nasilje. Odgovorili z nasiljem ne bomo. Pač pa z organizirano močjo.

S tovariši iz D. M. v Polju je danes enih misli na tisoče članov slovenskega delovnega ljudstva. Teh pa se naj boji kdo drugi, ne mi!

Glavne določbe novega stanovanjskega zakona.

Svoj čas smo že priobčili v našem listu glavne točke vladinega načrta o stanovanjskem zakonu. V naslednjem pa podajamo važnejše določbe tega zakona, kakor je bil sprejet v narodni skupščini dne 15. t. m. in velja od naslednjega dne pa do 1. novembra leta 1926.

Določbe stanovanjskega zakona veljajo za vse zgradbe, ki niso od tega izrečno izvzete. Izvzete pa so (člen 2.):

1. lokali in poslovni prostori;
2. državne in samoupravne zgradbe, kolikor imajo služiti za uradne potrebe ali za stanovanje državnih in samoupravnih uslužbencev;
3. zgradbe verskih ustanov, kolikor so potrebne za izvrševanje verskega kulta priznanih ver in za stanovanje njihovih uslužbencev;

4. zgradbe, ki se smatrajo kot umetniškozgodovinski spomeniki itd.;

5. zgradbe občekoristnih ustanov, ki ne delajo za dobiček, kolikor so jim stvarno potrebne za lastno uporabo; (po izjavi vladinega zastopnika min. dr. Grisogona, je pod občekoristnimi ustanovami razumeti tudi zadržane, ki ne delajo za dobiček);

6. ustanovne zgradbe;

7. zgradbe invalidov in vdov, ki so jim možje padli ali umrli vsled vojne, odnosno zgradbe sinov in hčera, ki so jim očetje padli ali umrli vsled vojne, pa nimajo drugega imetja oz. dohodkov, razen invalidske podpore ali pokojnine;

8. nove zgradbe in dozidana nova nadstropja v starih hišah (kot nove se smatrajo pri nas zgradbe, ki so se pričele graditi po 1. nov. l. 1918);

9. eno stanovanje v hiši malega posestnika, ako je v njej poleg njegovega lastnega stanovanja največ še dvoje stanovanj in ako nima lastnik razen te hiše nobenega drugega imetja. Pokojnina in plača se ne smatrata kot imetje.

Nasprotno kot pri zgradbah pa se morejo ugodnosti novega stanovanjskega zakona posluževati samo tiste osebe, ki so v zakonu izrečno našete (čl. 12.). Vse druge osebe odnosno stranke pa se ne morejo sklicevati na določila tega zakona.

Te po zakonu zaščitene osebe so:

1. aktivni državni uradniki, častniki, podčastniki, uslužbenci, sluge, njihove vdove in družine, izvemši uradnike ali častnike, ki so zdravniki, inženirji, oz. zobni zdravniki, veterinarci ali arhitekti in imajo pravico do svobodne prakse ter jo tudi izvršujejo;

2. upokojenci in upokojenke, vdove vpokojencev in njihove družine, izvemši vpokojence, ki so odvetniki, zobozdravniki in arhitekta, ako izvršujejo privatno prakso;

3. duševni delavci, kakor pisatelji in umetniki itd.;

4. svečeniki vseh vrst priznanih ver ter njihove vdove in družine;

5. Vojni invalidi in njihove družine;

6. vojne vdove in družine padlih, pomrlih ali onesposobljenih v vojni, ako se nahajajo v slabem ekonomskem položaju;

7. vsi oni obrtniki, ki ne delajo na svoje ime in nimajo svoje delavnice, marveč delajo pri drugih in žive od mesečne plače ali dnevnic. Dalje oni obrtniki in mali trgovci, ki delajo sami ali z enim pomočnikom, ter njihove vdove in družine;

8. uradniki, pomočniki, nastavljenici uslužbenci in sluge privatnih, trgovskih ali delniških, industrijskih in drugih podjetij, ako njihova plača ne presega mesečnih 3000 Din. Izvzeti pa so od tega oni uradniki, pomočniki itd., ki imajo njihova podjetja lastne zgradbe za svoje pisarne in za stanovanje teh oseb, brez ozira na to, ali jih uporabljajo za namestitev svojih uslužbencev ali pa jih dajejo v zakup;

9. ročni delavci in delavke vseh strok in podjetij ter njihove vdove in družine;

10. Uradniki in sluge vseh dobrodelnih ustanov;

11. uradniki, uslužbenci in sluge samoupravnih oblasti.

Vse tu našete osebe uživajo v starih zgradbah pravico nepremičnosti (nekretnosti), kolikor ni v zakonu drugače določeno (čl. 9).

Lastnik sme tem osebam odpovedati stanovanje samo v naslednjih primerih.

1. ako je stanovanje potrebno njemu ali njegovim oženjenim sinovom, oziroma ločeni hčeri za osebno stanovanje;

2. ako se mora stavba porušiti zato, da se zgradi na njenem mestu nova, ki bo imela vsaj za 50 odstot. več stanovanjskih prostorov; (zidanje novih nadstropij ne daje te pravice, razen kolikor je to potrebno, da se napravijo stopnjice v novo nadstropje);

3. ako je potreba, da se lastniku vsled povečanja njegove družine razširi stanovanje, ki ga že ima v svoji hiši.

(V vseh teh treh primerih znaša izselitveni rok en mesec od dneva, ko je postala odločba izvršna. Vendar pa se stranka sme nasilno izseliti tudi če ji ni bilo prej nakazano novo stanovanje, šele po preteku 6 mesecev. V zgradbah, ki jih je lastnik kupil po 1. novembru 1918, znaša izselitveni rok 3 mesece, od dneva, ko je bila stranki dostavljena tozadevna odločba prvostopnega stanovanjskega sodišča.)

4. Ako najemnik ne plača dolžne najemnine za dva meseca;

5. če najemnik izkorišča najeto stanovanje za drug namen ali ga namerno kvari oziroma ako ga vsled ponovne velike malomarnosti kvari v očigledno škodo lastnika;

6. ako najemnik ali njegovi domači oziroma podnajemnik žive nemoralno ali dopuščajo, da drugi to delajo, ali če s svojim ponašanjem v stanovanju ali na dvorišču otežkujejo stanovanje lastniku ali drugim najemnikom v isti zgradbi;

7. v slučaju, da najemnik ali njegovi odrasli domačini razžalijo lastnika ali njegove domače na časti ali jih telesno poškodujejo razven, če bi lastnik to sam izzval.

V slučajih 4. do 8. znaša izselitveni rok 15 dni od dneva, ko je postala tozadevna razsodba izvršna. (Ali je bilo stranki nakazano novo stanovanje ali ne, se tu ne upošteva.)

Od 20. decembra do 20. januarja se stranke nasilno ne smejo deložirati.

Višino najemnine določita dogovorno hišni lastnik in najemnik. Ako se ta dva ne moreta pogoditi, potem določi najemnino za osebe, navedene v členu 12. (to so vsi po zakonu zaščiteni najemniki) prvostopno stano-

vanjsko sodišče po naslednjem ključu (čl. 12, 1.) ako gre za stanovanje do 4 sob se predvojna najemnina, računana v dinarjih (kolikor kron toliko dinarjev) pomnoži s 6; če ima stranka poleg svoje plače z dodatki pokojnine, invalidnine, dnevnic še druge stalne dohodke v letnem znesku preko 40.000 Din se pomnoži osnovna najemnina z 9; če pa ti dohodki presegajo 60.000 Din z 12.

2. Pri stanovanjih s 5 ali več sobami se osnovna najemnina pomnoži z 9 oziroma pri strankah, ki imajo poleg plače itd. še nad 40.000 Din drugih rednih letnih dohodkov s 15. Če stanuje skupaj več oseb, ki imajo poleg plače itd. še druge redne dohodke, se ti dohodki seštejejo in pri računajo najemniku. (Čl. 13.)

Ako plačuje najemnik že sedaj višjo najemnino, nego bi jo imel plačevati po gorenjih predpisih, se ta najemnina ne more znižati, razven če pristane hišni lastnik na to. (Člen 14.)

Nihče ne sme imeti dvoje stanovanj v enem in istem kraju. (Čl. 5.)

Kdor ima v kraju, kjer stanuje, samo lastno hišo ali imajo hišo žena ali otroci, ki z njim skupaj stanujejo, se kot najemnik ne more sklicevati na določbe tega zakona, tudi če bi sicer zanj ugodnosti, ki jih nudijo, veljale. (Čl. 6.)

Zamenjava stanovanj je dovoljena, če pristanejo na to prizadeti lastniki zgradb. (Čl. 7.)

V podnajem se sme oddati samo ena soba, a tudi to le s pristankom hišnega lastnika, kateremu gre 20 do 30 odstotkov podzakupnine. (Čl. 8.) (Ali se smatra kot podzakupnina cela svota, ki jo podzakupec plača ali le oni del, ki odpade na sobo samo, ni v zakonu nič določeno.)

Stanovanje prestavljenega državnega uradnika se ne smatra za izpraznjeno, dokler ne dobi dotični uradnik novega stanovanja, v kraju, kamor je premeščen. (Čl. 17.)

Izpraznjena stanovanja dodeljuje prvostopno stanovanjsko sodišče:

1. osebam, ki se selijo po čl. 12. št. 1. do 3. (to so oni, ki se morajo umakniti hišnemu gospodarju, njegovim sinovom ali hčeri, oziroma tisti, ki se morajo izseliti, ker se hiša podere);

2. aktivnim državnim in samoupravnim uradnikom in uslužbencem, ki so brez stanovanja;

3. ostalim po čl. 12., ki so brez stanovanja;

4. osebam po čl. 12., ki imajo povsem nehišensko stanovanja ali, ki stanujejo v novih zgradbah. (Čl. 20.)

Od dodeljevanja so izvzeta poleg nekaterih drugih zlasti tudi izpraznjena stanovanja v zgradbah industrijskih, trgovskih, prometnih podjetij, kakor tudi vobče koristnih zadržanj, kolikor so namenjena za njihove uslužbence.

V vseh spornih stanovanjskih zadevah odločujejo stanovanjska prvostopna sodišča, ki se osnujejo po večjih mestih in na sedežih srezkih (okrajnih) oblasti. Višje stanovanjsko sodišče za Slovenijo pa se osnuje v Zagrebu. —n

Dopisi.

D. M. v Polju. »Jutro« z dne 7. t. m., št. 106, je prineslo dopis iz D. M. v Polju, ki se glasi dobesedno takole: »Naši klerikalci so praznovali 1. maj zjutraj z blagoslovom in mašo, popoldne pa z izletom v Št. Jakob. Po vselem rajanju so posetili nato tudi svojo trdnjavo pri »Kajzarju« v Sp. Zadobrovi. Tam je klerikalna proslava doživela svoj višek. Dekle, doma iz Slap, je bilo napadeno z nožem od svojega »fanta«, pri čemer je dobilo več zbodljajev v hrbet in glavo. Da je fant svoje delo bolj temeljito opravil, mu je pri tem pomagal tudi njegov prijatelj, ki je pridno udrihal s stolom po ubogem dekletu. Dekle leži sedaj v bolnišnici nezavestno in je le malo upanja, da okreva.« — Mi bi

pripomnili k Jutrovemu dopisu samo to, da je dotični, ki je s stolom udrihal po ubogem dekletu, bil dopisnik Jutrovega dopisa, in to tako gotovo, kakor gotovo je bila dekle doma iz Slap, napadena v klerikalni trdnjavi pri Kajzarju v Sp. Zadobrovi.

Zagorje ob Savi. Naši »ujedinjeni« sodrugi so počasi uvideli, da je ves njihov trud, zmanjšati upliv naše organizacije, zaman. Grožnje o stavki in dejanska nasilja niso uspela. Delavstvo danes že pravilno sodi in nepoštenje obsoja. Moč rdeče branže se manjša in bo kmalu izginila. Poštenost bo pokopala neresnico in dvignila večna načela krščanstva. Prav nič ni čudno, da se nasprotniki v določeni položaji poslužujejo vsega mogočega, da se ohranijo in nam škodujejo. Vsaka laž jim je dobrodošla, da bi jih ohranila. Zadnji teden so zagнали mogočen halo, da so naši poslanci glasovali za 2 odstotni davek v parlamentu. Računali so s tem na uspeh, ki bi škodoval našemu razmahu. Žal niso zadeli pravo. Govoričene, da so naši poslanci glasovali za davek, ki je potisnil delavstvo ob tla, imenujemo podlost. Kdor vidi vsaj čez zid črne steklarne, pozna parlamentarno delo naših poslancev. Edini, ki se niso bali nastopiti proti novim bremenom, so bili klerikalci. Svarili so vlado in ji kazali propadajočo Slovenijo. Če niso uspeli s svojo akcijo, je druga stran, katero si moramo tudi ogledati. Zdi se, da so ravno mednarodni sodrugi tisti, ki so pomogli Pašič-Pribečeviču na vrh. Zapišejo naj si za ušesa, da so pač oni soodgovorni, da dogodki v naši državi ne peljejo k njeni konsolidaciji. S svojo neumljivo taktiko pri državnozbornskih volitvah so vpletli zadnje nit v venec, ki je kronal Žerjavovo glavo. Ko bi bili resnični delavski prijatelji, bi ne pomagali do izvolitve demokratskim gospodom, katerim ni delavec človek. Tako bi si lahko prihranili premnogo bridko uro, ki sreblje našo kri in moč.

Ker tega niso storili, obrnemo ost, katero so namerili na nas, na nje same. Prijatelji! Kadar boste govorili o davkih, se vgriznite v jezik. Ko se boste pritoževali nad nasiljem, se potrkajte na prsa; včasih se pa potipajte po čelu, da se ne pozabi, kje bi morali biti možgani. Pomnite! Delavci smo in hočemo izboljšanja. Ker ne odklanjamo dela, zahtevamo kruha. Za tega se bomo borili vedno in povsod. Naj vlada liberalci ali klerikalci, mi ne klonimo! Ne sanjamo o revoluciji, ne pojemo o barikadah, toda naše duše govorijo — resnico! Nasprotniki, pustite zabavljanje! Poglejte okrog, naša polja so neobsejana. Sejte ljubezen, mir... Stopite v našo organizacijo in delajte...

Jesenice. V nedeljo, dne 17. maja, so imeli jeseniški marksisti javen shod v svrhu združenja vseh frakcij. Nastopili so razni govorniki in govorili o udruženju in o krivcih medsebojne razcepitve. Ker so pa nastopili govorniki, ki so naglašali, da ne sme igrati ne vera, ne narodnost in ne politično prepričanje tukaj nobene vloge, ampak mora vse brez izjeme v Sav. met. rad., je dolžnost nas kršč. socialistov, da k temu povemo tudi naše misli in da podamo javnosti svoje stališče. Kar se tiče enotnosti strokovnih organizacij, moramo to udruženje pozdravljati. Če niste z nami zadovoljni, ki smo združeni in zmožni z vami vzporedno korakati, kar smo vam že dejansko pokazali, pa bodite vsaj vi edini, kajti to, kar ste uganjali na strokovnem polju eden proti drugemu, je bilo podlo in s tem ste škodovali vsemu delavstvu. Dvomimo pa, da se bo to dalo lepim potom popraviti, kar ste s temi mahinacijami škodovali delavstvu Slovenije, če vzamemo to krajevno, kajti ukradli ste mu vero v samega sebe in ga napravili nezmožnega za boj na strokovnem polju. Torej na kratko: mi smo združeni in ne boste dobili vzroka, da bi za gmotne koristi delavstva ne storili svoje dolžnosti, ter šli z Vami enotno v boj, ki mora biti

cilj vseh strokovnih organizacij. Predpogoj za enoten nastop naše organizacije z vašo, je pa ozdravljenje organizacijskih razmer na vaši strani. Ko storite to, potem bomo mi vse storili, da povzročene krivice delavstvu z enotnim nastopom odpravimo in potem v nadalje skupno čuvamo delavske interese. Ko boste napravili red v svoji organizaciji, bomo videli, da pošteno mislite, in da vam je res na srcu dobrobit delavstva. Torej, mi smo pripravljeni. — Govorilo se je tudi o politični skupnosti (červavno so najprej govorili, da politika ne sme igrati nobene vloge). Pri tem vas pa vprašamo: ali naj še vdrugič zaupamo ljudem, ki so naše zaupanje zlorabljali zato, da so se lahko z kapitalisti objemali, in da še danes nekateri njihovi pripadniki vodijo vse delavske zavode, kot vladni komisariji, červavno bi se mogle že davno izvršiti volitve, do katerih je pa danes težko priti, a mogoče je bilo to poprej, dokler še kapital ni bil tako močan kot je danes, moč pa v vaših rokah. Upamo pa, da se bo našlo v vaših vrstah še toliko dobrega, da boste preko vseh ovir odstranili vse medsebojne spore in da čimprej pride na ta način do skupnega nastopa nas vseh v dobrobit celokupnega delovnega ljudstva. In mi pa, ki verujemo v krščansko idejo in njeno zmago, pa bomo šli dotlej svoja pota kot smo do sedaj. Jeseniški krščanski socialisti pa pokažimo, da smo svoji nalogi kos, zato pa se v velikem številu udeležimo našega kongresa dne 7. junija, kateri nam bo dal pobude in smernic k nadaljnjemu našemu težkemu delu.

Tedenske vesti.

Organizacija javnih nameščencev, somišljenikov SLS, ima svoj redni letni občni zbor dne 23. maja v kleti konsumnega društva, Kongresni trg 2 s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva, 2. poročilo nadzorstva, 3. slučajnosti. K obilni udeležbi vabi načelstvo.

Prve črešnje. Pretekli teden so bile na ljubljanskem trgu prve črešnje. Kilogram črešenj je stal 30 Din.

Utonil je 14. maja v Bistri 18 letni Franc Koželj iz Kregarjevega pri Stranjah. Koželj je bil zaposlen pri splavljanju drv za kamniško mestno korporacijo.

Velika povodenj v Celju in okolici. Pretekli teden je v Celju in okolici divjalo strašno neurje v zvezi z veliko povodnjo. Vse ulice v Celju so bile naenkrat pod vodo. Voglajna, ki teče tik ob celjskem mestu je preplavila takoj vso strugo med Zavodnjo in železniškim nasipom. Istotako je narasla tudi Savinja ter preplavila ves celjski park. Škoda je zlasti na polju in na sadnem drevju zelo velika. Savinja je pobrala po Savinjski dolini tudi mnogo lesa. Celjani in okoličani take velike povodnji ne pomnijo že mnogo let.

Izsleden morilec. Italijanske oblasti so izročile našemu sodišču Aliča iz Ločnice, ki je leta 1921. podkupljen in naščuvan od svoje ljubimke Marije Krekove ubil, odnosno ustrelil iz zasede njenega moža Ivana Kreka, znanege posestnika na Govejaku. Alič je takoj po umoru pobegnil v Italijo in živel skrito v nekih gozdovih kot drvar. Marijo Krekovo so aretirali ob pogrebu, obsojena je bila na 20 let ječe, sedaj je v Begunjah. Pri prihodu

njem porotnem zasedanju čaka tudi Aliča zasluženno plačilo.

Prijet morilec. V Avstriji so ujeli bivšega štabnega narednika Ivana Gajšeka, ki je poleg drznih goljufij imel na vesti tudi umor policijskega agenta Ivana Ribariča iz Celja, ki ga je ustrelil 28. marca 1919 v Koldvorski čakalnici v St. Juriju ob j. ž. medtem, ko ga je hotel Ribarič odvesti na policijo v Celje. Ivan Gajšek bo izročen okrožnemu sodišču v Celju.

Prisilno zidanje hiš v Osijeku. Osješki stanovanjski urad je temeljem stanovanjskega zakona poslal premožnim meščanom poziv, da si sami zgrade stanovanjske hiše.

Posledice rodbinskega prepira. V Vinkovcih je živel bravec Franc Hermann s svojo ženo v večnem prepiru. Njegova tašča je te zakonske prepire s svojim vmešavanjem v stvari, ki jo niso prav nič brigale, vedno bolj netila, vsled česar je moralo priti do žalostnega konca. Ko so sosede pred kratkim opazili, da bravec dolgo ne odpre vrat svoje delavnice, se jim je začela stvar zdeti sumljiva. S pomočjo ključavničarja so odprli stanovanje. Hermann je sedel ob vznožju postelje s prestreljeno glavo, njegova žena pa je ležala na tleh v mlaki krvi, zadeta od dveh krogelj.

Nasilna smrt. Na cesti med Leskovicem in Turekovo so našli mrtvo truplo bivšega poslanca tamkajšnjega okrajja Mitra Micića. Podrobnosti o poslančevi nasilni smrti niso znane.

Zavod za tropične bolezni so otvorili v Skoplju. Zavod podpira Rockefellerjeva ustanova in je največji in najmodernejši tak zavod v Evropi.

Najet uboj. V vasi Papince pri Mitrovići je ponudil kmet Branko Vasić nekemu Radivoju 5000 Din, če ubije njegovo taščo, s katero je Vasić živel v večnem prepiru. Radivoj je ponudbo sprejel, vdrl po par dneh v stanovanje in ubil ravno pri jedi sedečo žensko. Po zločinu je odšel v gostilno in se napil. V pijanosti pa je izdal sebe in Vasića.

Socialistična konferenca. Izvršni odbor socialistične internacionale je sklenil sklicati konferenco zastopnikov vseh socialističnih strank v balkanskih deželah, da uredi med njimi nastale spore. V razsodišče so določeni dr. Friderik Hiler, Vandervelde in Tom Shaw.

Krekova mladina.

Iz centrale. Bližamo se našemu I. krščansko-socialističnemu kongresu. Dolžnost vseh naših zavednih Krekovec je, da gremo skupno na delo za čim večjo udeležbo. Delavska mladina smo, zato si pa moramo že poprej hraniti prihranke, da s tem lažje pripomoremo do udeležbe na našem kongresu. Dolžnost odbora vsake podružnice »Krekove mladine« je, da skrbi, da se od njihove podružnice udeleži čim večje število našega kongresa. Bližnje podružnice morajo pa skrbeti, da pridejo na kongres korporativno v Ljubljano. Ker je to prvi delavski kongres, ne sme na njem manjkati naša delavska mladina! Torej na delo vsi Krekovec! — Centralni odbor.

Krekova mladina Zalog-Sp. Kašelj je vdrugič igrala »Miklovo Zalo« z lepim uspehom. Igralci so v celoti napravili svojo dolžnost, za kar jim gre pohvala. Pokazali so lep napredek.

Krekova mladina Sv. Miklavž pri Ormožu je preteklo nedeljo v drugič ponovila narodno igro »Verigo«. Igra je izpadla tudi sedaj zelo lepo. Le tako naprej!

Socialni vestnik.

Skrb za izseljence. Češkoslovaško ministrstvo za socialno politiko je s sodelovanjem čl. Rdečega križa že v veliki meri uredilo pomoč izseljencem. V Libuu je zgradilo moderno postajo za izseljence, kjer dobivajo le-ti po nizki ceni prenočišča in hrano, potrebne nasvete itd. Po vseh večjih postajah so zastopniki Rdeč. križa, ki gredo izseljencem v vsakem oziru na roko. Rdeči križ ima v Pragi in na Slovaškem posebne pisarne, ki se posvečajo zgolj skrbstvu za izseljence. Pri nas so izseljenci še vedno več ali manj prepuščeni raznim pijavkam in sleparjem.

Razno.

Militarizem v Evropi. Evropske države vzdržujejo tačas stalne armade, ki štejejo vsega 4 1/2 milijona mož. Od tega odpade: na Sovjetsko Rusijo 1.003.000, Francijo 732.000, Švico (milita) 500.000, Italijo 250.000, Poljsko 250.000, Španijo 240.000, Holandsko 163.000, Anglijo 256.000, Češkoslovaško 149.000, Jugoslavijo 130.000, Romunijo 125.000, Grčijo 110.000, Nemčijo (po versailleski mir. pogodbi) 100.000, Portugalsko 40.000, Ogrsko 33.000, Švedsko 32.000, Finsko 30.000, Dansko 27.000, Avstrijo 21.500, Bolgarijo 20.000, Letonijo 20.000, Estonijo 16.000, Litvanijo 15.000 mož. Skupno znašajo stroški za vzdrževanje teh armad 10 milijonov danskih kron.

Avtomobilske nesreče. V l. 1924. se je po avtomobilih ponesrečilo v Združenih državah približno 550.000 oseb. Smrtnih nesreč je bilo od teh 100.000.

Smrt v koritu za napajanje živine. Emilija Merljak v Renčah na Primorskem je poslala svojega dveletnega sinčka s steklenico po vodo na občinski vodnjak. Pri natakanju vode pa je otrok omahnil in padel v korito, ki se nahaja za vodnjakom, Matj je našla otroka v vodi že mrtvega.

Koliko sladkorja pojedjo ljudje? Po mednarodni statistiki o porabi sladkorja na svetu pojedjo največ sladkorja v Združenih državah. Še pred 100 leti je porabil vsak ameriški državljan le pol kilograma sladkorja na leto, danes ga pa porabi 40 kg. Na Angleškem poje vsaka oseba 38 kg sladkorja letno, na Francoskem 17, v Nemčiji pa 27 kg. V Rusiji je pojedel vsak človek pred vojno 12 kg sladkorja, danes pa le še 2 kg. Najmanj sladkorja v Evropi pojedjo Italijani, namreč le 6 kg na osebo. Braziljanci in Japonci pojedjo sladkorja le po 5 kilogramov na osebo, Kitajci pa samo 2 kilograma.

Tisočletnica. Letos poteče tisoč let, odkar se je Lotaringija, obsegajoča poleg Porenja in Pfalze, celo Belgijo, Holandsko, Luksemburško in sedanjo Francosko Lotaringijo, pod Henrikom I. l. 925 znova združila z Nemčijo. Tekom stoletij je Nemčija velik del teh dežel izgubila, Porenje pa je z neznatnimi presledki vedno ostalo pod nemško državno oblastjo. To tisočletnico hočejo Nemci proslaviti čim učinkovitejšo.

Zločini v Angliji. Lansko leto je bilo v Angliji zaradi zločinov kaznovanih 56.764 oseb, leto prej pa 58.177. Policiji je bilo prijavljenih 110.206 zločinov. To je najvišja številka v zadnjih 67 letih. Število umorov in ubojev znatno pojema, število pijancev pa je padlo od 190.000 na 82.000.

Casopisje na Nemškem. Na Nemškem izhaja 3.152 časopisov, in sicer: v Prusiji 1772, na Bavarskem 413, Württenberškem 176, na Saškem 232, Badenskem 141, v Hamburgu 22 itd. 1834 časopisov izhaja šestkrat na teden, 114 sedemkrat, 58 več kot sedemkrat, 177 enkrat, 275 dvakrat, 606 trikrat. Dva lista izhajata na teden 19 krat in sicer: »Frankfurter Zeitung« in »Kölnische Zeitung«.

Za kratek čas.

Prepovedan ribolov. Tujec (občinskemu slugi): »V tem potoku je pod kaznijo 10 Din prepovedano loviti ribe. Čemu ta prepoved? V potoku ni niti ene ribe!« — Občinski sluga: »Nič ne de! Tu in tam pa le kakšen poskus in — plača!«

Med zakonskimi možmi. A.: »Ali se tudi Vi počutite po prekropani noči kot pretepen?« — B.: »A, kaj še! — Nisem še oženjen!«

Cigan na sodišču: Sodnik: »Ali Ti nisem rekel, da se ne vtikaj v tuje stvari!« — Cigan: »Res je! Pa ko so na nesrečo vse stvari tuje!«

Goljufija. Malega Izaka so vpisali v prvi razred ljudske šole. Ko pride prvič iz šole domov, so ga vprašali, kako se mu je dopadlo. — »Švindl in goljufija.« — »Kako je to mogoče?« — »Nad vratmi je napis: I. razred. Sedeli smo pa na lesenih klopeh.«

Kratki lasje. »Prosim steklenico vode za rast las.« — »Malo ali veliko?« — »Malo, malo, ker imam raje kratke lase.«

Je razumela. »Na prejšnjem stanovanju se je gospodinja jokala, ko sem odhajal.« — »Meni boste pa morali redno plačevati!«

Žika!

Poskusiti je treba potem, je odločitev lahka. Odločili se boste za ŽIKO, ki je in ostane najboljša in najbolj zdrava žitna kava!

PODRUŽNICE:

Bled, Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split in Šibenik.

TELEFON: št. 470 in 57.

Račun poštno-ček. zavoda za Slovenijo št. 11.945, za Hrvatsko št. 39.090.

Pooblaščen prodajalec srečk Državnerazredne loterije.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta 10 (v lastni palači nasproti hotela Union).

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge na tekoči račun in na vložne knjižice ter oskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Kapital in rezerve skupno nad 15.000.000 Din. — Vloge nad 125.000.000 Din.

AMERIŠKI ODDELEK:

Direktne veze z ameriški bankami. Glavni korespondenti: American Express-Company, 65 Broadway, New York, ter njene podružnice in agencije po vseh večjih mestih Združenih držav, Anglo South American Bank Ltd., London, ter po važnejših mestih južne Amerike, Commercial Bank of Australia Ltd., London, ter po vseh važnejših mestih Avstralije in Nove Zelandije, National Bank of South Africa, London, Pretoria.

Urejevanje ameriških zapuščin.